

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	9
1 Waarom structurele aandacht voor Oracy loont	13
1.1 Het actuele beeld van mondelinge taalvaardigheid op Nederlandse scholen	14
1.2 Drie belangrijke argumenten om te starten met Oracy	17
1.2.1 De communicatieve vaardigheden	20
1.2.2 De cognitieve capaciteiten	22
1.2.3 De stem van alle leerlingen	24
2 De samenhang tussen Oracy en actuele onderwijsthema's	29
2.1 Oracy en hoge verwachtingen	29
2.2 Oracy en gelijke kansen	31
2.3 Oracy en ouderbetrokkenheid	32
2.4 Oracy en burgerschap	35
3 Zo koppel je Oracy aan schoolontwikkeling	41
3.1 Visie ontwikkelen	41
3.2 Praktijk	41
3.2.1 De eerste stappen	44
4 Het raamwerk van Oracy	47
4.1 Fysiek: stem en lichaamstaal	48
4.2 Linguïstisch: woordenschat, taalvaardigheid en retorische technieken	51
4.3 Cognitief: inhoudelijke kennis, verduidelijken en samenvatten, redeneren, gespreksstructuur en zelfregulatie	56
4.4 Sociaal-emotioneel: samenwerken, luisteren en reageren, vertrouwen in spreken, publiekbewust	61
5 De essentie van samen denken en samen spreken in de klas	63
5.1 Soorten gesprekken	63
5.1.1 Drie soorten groepsgesprekken	64
5.2 Basisregels voor een goed gesprek	69
5.3. Samen denken in een denkleergesprek	71
5.4 Metacognitie en zelfregulatie	74

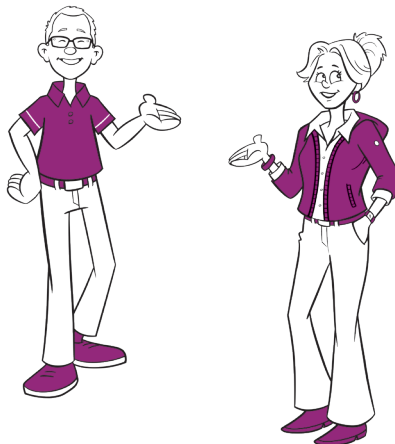
6	Hoe leer je leerlingen luisteren?	79
7	Hoe leer je leerlingen presenteren?	87
8	Hoe leer je leerlingen discussiëren?	93
9	Oracy structuren, routines en spelregels	99
9.1	Structuur aanbrengen in mondelinge taalvaardigheid	100
9.2	Werken met gesprekspunten	108
9.3	Het werken met denkwolken	111
10	Belangrijke leerkrachtvaardigheden voor Oracy	113
10.1	Regisseren van een goed denkleergesprek	115
11	Oracy-lessen ontwerpen en de mondelinge taalontwikkeling volgen	119
11.1	Oracy-lessen ontwerpen	119
11.2	Mondelinge taalontwikkeling volgen	120
12	Als spreken of luisteren niet vanzelf gaat	129
13	Hoe betrek je ouders bij Oracy?	135
	Lijst met definities	143
	Bronnen	149
	Bijlagen	153
	Meer lezen	169

Voorwoord

Het Nederlandse taalonderwijs, dat we als leerkracht, logopedist en filosoof van binnenuit kennen, voelt al jaren onevenwichtig. Wat ons betreft krijgen de meest fundamentele taalvaardigheden – spreken en luisteren – op scholen structureel te weinig aandacht. Deze reflectie bracht ons ertoe op zoek te gaan naar een goed onderbouwde aanpak voor de ontwikkeling van mondelinge taalvaardigheid. Onze zoektocht heeft ons geleid naar Neil Mercer en Pete Dudley van de Universiteit van Cambridge. Zij hebben ons geïnspireerd en gevoed over de kracht van spreken, denken en luisteren in het onderwijs. Hun onderzoek en inzet voor het verankeren van mondelinge taal in het onderwijs is baanbrekend en verdient het om gehoord te worden. Met dit boek vertolken we de inzichten van Neil, Pete en hun collega's. We borduren op die inzichten voort en we hebben ze passend gemaakt voor de Nederlandse onderwijscontext. Zonder de samenwerking met hen hadden we dit boek niet kunnen schrijven. Zij zorgden voor de toelichting op de onderzoeken, steun bij het vertalen van het raamwerk en de organisatie van schoolbezoeken. We danken Neil en Pete voor hun vriendelijke en geduldige hulp en zijn vereerd dat Neil een voorwoord voor onze publicatie heeft geschreven.

Omdat niemand het overtuigender kan formuleren dan Neil Mercer zelf, hebben we besloten zijn voorwoord onvertaald in deze publicatie op te nemen. Zijn stem verdient het om gehoord te worden in zijn eigen taal en eigen woorden. Opdat alle leerlingen in Nederland hiermee geholpen worden ook hun stem te vinden!

Miriam Op de Beek en Bob Coenraats, maart 2025

In recent years, there has been a growing recognition of the importance of spoken language skills for the success of young people's educational progress and their lives beyond school. Employers commonly say that members of their workforce, especially those engaged in creative activities and customer-related roles, need well-developed skills in communication and collaborative problem solving. They want people who can make clear presentations, work well in teams, listen properly to people and solve problems collaboratively. Moreover, these are skills that equip young people for full participation in active learning in school, in democratic processes and life in general. It is therefore vital that teachers help their students to develop their abilities to use spoken language effectively.

For these reasons, I welcome the publication of this book by Miriam Op de Beek and Bob Coenraats and hope it reaches many people in the teaching profession.

*Emeritus Professor Neil Mercer
Director of Oracy Cambridge: the Centre for Effective Spoken Communication
at Hughes Hall University of Cambridge*